

MEDIA NET d.o.o.
HR-Zagreb, Petrinjska 81
tel: (385 1) 4813 716
fax: 4813 722
e mail:
medianet@medianet.hr
www.medianet.hr

**PRAĆENJE FREKVENCije I NAČINA
ZASTUPLJENOSTI SPOLOVA I OPĆENITO
RODNE TEMATIKE U TELEVIZIJSKIM
EMISIJAMA VEZANIM ZA PARLAMENTARNE
IZBORE 2007. GODINE**

U Zagrebu, prosinac 2007. godine

SADRŽAJ

Poglavlje	Stranica
1. UVOD	3
2. CILJEVI ISTRAŽIVANJA	4
3 . METODOLOŠKE NAPOMENE	5
4. REZULTATI I NJIHOVA INTERPRETACIJA	7
5. SAŽETAK	26
6. PRILOZI	29

1. UVOD

Zastupljenost i načini zastupljenosti pojedinog spola u političkom životu pitanje je koje u sve većoj mjeri zahvaća suvremeno društvo. Očito je da je zastupljenost žena unutar najviše državne institucije vlasti, tj. Hrvatskog Sabora u disproporciji s zastupljenošću žena unutar ukupne hrvatske populacije. Razlozi tome su kulturno povijesne prirode i sva suvremena demokratska društva teže u što većoj mjeri i ženski dio populacije aktivno uključiti u politički život zemlje.

Svaka veća promjena društvenih struktura zahtjeva duži vremenski period, a da bi željena promjena bila uspješna potrebno je i poduzimati i određene mjere. Jasno, da bi se mjere mogle poduzimati potrebno je utvrđivati i trenutno stanje kako bi se ustanovila činjenična situacija te da bi se dobile smjernice za daljnje djelovanje.

Kod pitanja spolne i rodne problematike nije glavna poteškoća «otkrivanje» da su pripadnici određenog spola (u našem slučaju žene) manje zastupljeni unutar vodećih političkih pozicija. Problem je ustanoviti finije nijanse društvene kolektivne svijesti koje u velikoj mjeri doprinose toj i takvoj situaciji. Prilika da se ustanovi kakvi su stereotipi (čak predrasude) vezani uz pojedini spol, a sve to vezano uz politički život zemlje, zasigurno je i kampanja za parlamentarne izbore. Analizom emisija u kojima se političke stranke i neovisni političari (političarke) predstavljaju javnosti može se dobiti kvalitetan uvid u trenutnu situaciju društvene svijesti o spolnoj (rodnoj) problematici. Analizom podataka o strategijama predstavljanja javnosti pojedinih političkih stranka – s posebnim naglaskom na «korištenju» pojedinog spola za predstavljanje određenih pitanja, načini prezentacije i ophođenja prema pripadnicima pojedinog spola - daje dobar uvid u trenutno stanje hrvatskog društva po pitanju rodne problematike i nudi daljnje smjernice za poboljšanje te i takve situacije. I samo utvrđivanje tematske agende koju su parlamentarne stranke «nametale» javnosti tijekom predizborne kampanje daje svojevrtni odgovor koliko je uopće pitanje rodne problematike prisutno u javnom diskursu hrvatskog društva. Da bi dobili uvid u navedenu problematiku odlučili smo se na provedbu analize sadržaja emisija vezanih za parlamentarne izbore 2007. godine emitirane unutar programa televizijskih kuća s nacionalnom koncesijom te smo odredili sljedeće ciljeve istraživanja.

2. CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj istraživanja

Utvrđiti načine praćenja predizborne kampanje od strane televizijskih kuća s nacionalnom koncesijom gledano sa stajališta rodne problematike.

Da bi ostvarili ovaj glavni cilj istraživanja odredili smo sljedeće **specificirane ciljeve istraživanja**:

- utvrditi frekvencijsku zastupljenost pojedinog spola u emisijama koje čine uzorak
- utvrditi frekvencijsku zastupljenost pojedinog tematskog sadržaja te određivanje opće tematske agende parlamentarnih izbora
- dovođenje u vezu spola osobe s tematskim sadržajem o kojem osoba govori ili s kojim se osoba dovodi u kontekst
- utvrditi razlike u načinu praćenja izborne kampanje s obzirom na: političku stranku (neovisnog političara ili političarke), televizijski program, vrijeme emitiranja (datum i sat) te s obzirom na podatak je li emisiju vodi muškarac ili žena- sve to gledano s aspekta rodne problematike.

3. METODOLOŠKE NAPOMENE

Uzorak

Uzorkom smo obuhvatili sve emisije emitirane u programu televizija s nacionalnom koncesijom, u vremenu službene predizborne kampanje, a koje su govorile o stranačkim aktivnostima. Ipak, uzorak nije obuhvatio sve takve emisije i stranke nego smo u dogovoru s naručiteljem istraživanja analizirali samo emisije u kojima se javnosti predstavljaju sljedeće političke stranke – HDZ, SDP, HSP, HNS, DC, HSS, IDS, HSU te HSLS. Osim tih emisija analizirali smo i emisije koje su nacionalne televizije emitirale prije ili poslije svoje središnje informativne emisije, a koje govore o stranačkim predizbornim skupovima. Takve emisije su emitirane samo u programu HTV-a i uzorkom smo obuhvatili sve takve emisije neovisno od toga koja se stranka (ili neovisni političar) predstavlja javnosti.

Analitička matrica

Možemo reći da se analitička matrica sastojala od četiri veće cjeline. U prvoj su analitičari davali opće podatke o jedinici analize – poput televizijskog programa emitiranja, stranke koja se predstavlja, je li emisiju vodi muškarac ili žena, koja se stranka predstavlja javnosti, koliko ima gostiju itd. Drugim djelom su se pratile i svrstavale u tematske kategorije samo izjave govornika. Trećim djelom je situacija identična kao u drugom dijelu samo što su praćene i analizirane izjave govornica. I četvrti dio je bio čisto otvorenog tipa te su u njemu analitičari upisivali kvalitativne opise situacija s posebnim naglaskom na pitanje rodne problematike.

Analitička matrica nalazi se u prilogu ovoga izvještaja i naručitelj istraživanja ima potpuni uvid u sve njene osobine.

Jedinica analize

U slučaju zasebnih emisija (koje su na Hrvatskoj televiziji trajale po 15 minuta, a na RTL televiziji i Novoj TV po 5 minuta) jedinica analize bila je cjelokupna emisija. U slučaju emisija koje su govorile o predizbornim skupovima političkih stranka i neovisnih političara emitirane iza ili prije središnje informativne emisije jedinica

analize bio je jedan prilog o skupu. Takvi su prilozi po Zakonu mogli trajati najduže dvije minute, i ponekad ih se u jednoj emisiji emitiralo pet do šest, a u pojedinim danima (emisijama) i emitirano je i preko 20 izvještaja sa stranačkih skupova.

4. REZULTATI I NJIHOVA INTERPRETACIJA

Tablica 1 – ukupno emitirano jedinica analize

Televizijski program	Emitirano emisija ili priloga sa skupova	Postotak
HRT1	401	94,80%
HRT2	9	2,13%
Nova tv	6	1,42%
RTL	7	1,65%
Ukupno	423	100,00%

Vidimo da je velika većina (gotovo sve) jedinca analiza (emisija i priloga) emitirana u sklopu programa Hrvatske televizije. Razlog tome je taj što su RTL televizija i Nova TV odustale od prenošenja predizbornih skupova. Prema Zakonu te televizije ako žele javnosti emitirati izvještaje o predizbornim skupovima moraju to raditi za sve stranke pod jednakim uvjetima ili niti za jednu stranku. Naše dvije komercijalne televizije su se odlučile za ovu drugu opciju pa nisu emitirale niti jedan takav izvještaj. S druge strane, Hrvatska televizija je prema Zakonu dužna emitirati sve takve emisije (a svaka stranka ima pravo tražiti da se javnosti prenesu izvještaji s pet njihovih predizbornih skupova) pa je jasno Hrvatska televizija to i napravila. Dakle, na Novoj TV i RTL televiziji analizirane su samo petominutne emisije u kojima su se javnosti predstavljale pojedine stranke. Nekada su te stranke nastupale kao koalicije (HSS-HSLS-PGS), a nekada samostalno. Važno je naglasiti da sve praćene stranke nisu iskoristile svoju priliku da se predstave javnosti unutar programa RTL-a i Nove TV. Zanimljivo je da dvije najjače hrvatske stranke HDZ i SDP nisu gostovale u tim petominutnim emisijama.

Tablica 2 – jesu li emisiju (najavu priloga) vodili muškarci ili žene

Televizijska kuća	Voditelj	Voditeljica	Bez voditelja / voditeljice	Ukupno
HTV1	161	238	2	401
HTV2	7	2	-	9
RTL	-	-	7	7
Nova TV	-	-	6	6
Ukupno	168	240	15	423

Kao voditelji emisija zastupljenije su bile žene. S druge strane, vidjeti ćemo kasnije da su velika većina gostiju emisija i davatelja izjava s predizbornih skupova bili upravo muškarci. Sve emisije emitirane u programu RTL-a i Nove TV nisu imale voditelja / ica nego su gosti sami sjedili u studiju i javnosti predstavljali svoj program.

Dakle, koliko je dana prilika muškarcima, a koliko ženama da kao gosti emisije predstave program svoje stranke ili neovisne liste prikazati ćemo sljedećom tablicom.

Tablica 3 – gosti emisija i davatelji izjava razvrstani prema spolu

Gosti ili davatelji izjava	Spol gosta ili davatelja izjave				Ukupno
	Muški	Postotak	Ženski	Postotak	
HTV1	478	84,30%	89	15,70%	567
HTV2	8	80,00%	2	20,00%	10
Nova TV	6	85,71%	1	14,29%	7
RTL	2	33,33%	4	66,67%	6
Ukupno	494	83,73%	96	16,27%	590

Kako je u jednoj emisiji bilo moguće da gostuje više od jedne osobe tako broj gostiju i broj emisija nije isti. Već na prvi pogled se može lagano ustanoviti da broj gostiju daleko odskače od broja gošći. Omjer je otprilike 84 posto muškaraca u odnosu na 16 posto žena.

Ovaj podatak je potrebno pokazati i u ovisnosti o vrsti emisije, tj. je u kojoj se mjeri pojedini spol pojavljivao u emisijama u kojima su se javnosti predstavljale vodeće hrvatske političke stranke, a u kojoj mjeri u izvještajima sa skupova.

Tablica 4 - zastupljenost pojedinog spola ovisno o vrsti emisije

Vrsta jedinice analize	Spol		Ukupno
	Muški	Ženski	
Emisija	16	7	23
Izvještaj s predizbornog skupa	478	89	567
Ukupno	494	96	590

Vidimo da su žene ipak bile u maloj većoj mjeri zastupljene u emisijama u kojima su se javnosti predstavljale vodeće političke stranke. Sljedeće žene su gostovale u tim emisijama: Mirela Buljšeta Felc (HSP), Nada Bajić (HNS), Jadranka Kosor (HDZ),

Marijana Petir (HSS) i čak tri puta Vesna Škare Ožbolt (DC).

O kakvom su sadržaju ili tematici pričali političari u svom predstavljanju javnosti (bilo u zasebnim emisijama bilo u izvještajima sa skupova) prikazati ćemo sljedećom tablicom.

Tablica 5 – tematika emisija vezanih uz predizbornu kampanju (tematska agenda izbora)

Tema	Frekvencija	Postotak
Unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)	393	20,57%
Gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)	353	18,47%
Izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)	303	15,86%
Socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)	252	13,19%
Međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)	106	5,55%
Ostalo	88	4,60%
Gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)	87	4,55%
Rodna problematika	77	4,03%
Znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)	50	2,62%
Naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)	39	2,04%
Zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)	35	1,83%
Općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)	33	1,73%
Kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)	29	1,52%
Kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)	11	0,58%
Odnosi sa sudom u Haagu (sve vezano za odnose sa sudom u Haagu)	11	0,58%
Vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina	6	0,31%
Sport (sve vezano za sport)	5	0,26%
Ostalo: nacionalne manjine	5	0,26%
Ostalo: očuvanje okoliša	3	0,16%
Ostalo: ekologija	1	0,05%
Ostalo: biskupima zabranjeno javno govoriti	1	0,05%
Ostalo: cijelo izlaganje je bilo o nacionalnim manjinama (Rusini konkretno)	1	0,05%
Ostalo: granica s Bosnom spajanja a ne razdvajanja	1	0,05%
Ostalo: hajka na predstavnike crkve	1	0,05%

Ostalo: HSS se jedino bori za manjine	1	0,05%
Ostalo: Interliber	1	0,05%
Ostalo: koncept za turizam uvesti	1	0,05%
Ostalo: medijske afere	1	0,05%
Ostalo: mladež, ekologija	1	0,05%
Ostalo: nove nasade vinograda i maslina	1	0,05%
Ostalo: nula promila	1	0,05%
Ostalo: od vrata do vrata posjećivanje stanovnika Vrbana	1	0,05%
Ostalo: odlazak mladih u inozemstvo	1	0,05%
Ostalo: otkup stanova	1	0,05%
Ukupno	1901	100,00%

Četiri teme su odskočile u predizbornoj kampanji parlamentarnih izbora 2007. godine. To su: unutarnja politika, gospodarska pitanja, pitanja vezana uz same izbore te socijalna pitanja. Ovo je uobičajena tematska agenda valjda gotovo svakih izbora. Ono što je nama mnogo važnije za spomenuti je da je pitanje rodne problematike spomenuto kao tema 77 puta i da s tom frekvencijom zauzima sedmo mjesto unutar ukupne tematske agende kampanje parlamentarnih izbora 2007. godine.

Prije nego što tablično prikazemo o kojim tematicama je govorio pojedini spol, odnosno voditelji ili voditeljice emisije prikazati ćemo u kojoj mjeri su pojedini akteri jedinica analize davali izjave.

Tablica 6 – tko je i u kojoj mjeri “davatelj“ izjave unutar analiziranih emisija i priloga

Spol	Frekvencija izjava	Postotak
Muški	986	51,60%
Voditeljica	444	23,23%
Ženski	236	12,35%
Voditelj	235	12,30%
Ukupno	1901	100,00%

Ako isključimo voditelje i voditeljice iz proporcijske analize dobivamo podatak da su muškarci od ukupno 1222 dane izjave (bez izjava voditelja ili voditeljica) dali 80,68 posto izjava dok su preostale izjave, dakle nešto manje od 20 posto, dale žene. Ako se prisjetimo podatka da su oko 84 posto gostiju i osoba emitiranih s predizbornih skupova su bili muškarci, a oko 16 posto žene, možemo zaključiti da su žene

u nešto većoj (iako gotovo beznačajnoj) mjeri pričale, ili preciznije govoreći, pričale su o više tematika, tijekom svojih gostovanja u predizbornim emisijama i izvještavanjima s predizbornih skupova.

Jednaka je situacija i s voditeljicama, odnosno voditeljima emisija. Dok su voditelji bili prisutni u 41,11 posto jedinica analize oni su u ukupnom broju danih izjava prisutni s 34,60 posto. I obrnuto dok su voditeljice bile prisutne u 59,89 posto analiziranih emisija one su u danim izjavama prisutne s 65,40 posto. Naglašavamo da je mjerena samo frekvencija spominjanja pojedine teme tako da ovaj podatak ne znači da se netko "nametnuo" i da je više pričao nego jednostavno da je pričao o više tematskih sadržaja, ili da je češće "preskakao s teme na temu" – a koliko je tko vremenski pričao to u dogovoru s naručiteljem istraživanja nismo zasebno mjerili.

Nakon što smo prikazali u kojoj mjeri su pojedini akteri davali izjave o određenoj tematici sada možemo tablično prikazati i u kojim su točno tematskim sadržajima određeni akteri pričali.

Tablica 7 – tematski sadržaji o kojima su pričali muškarci

Tema	Frekvencija	Ukupno puta spomenuto	Postotak
Unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)	207	393	52,67%
Gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)	190	353	53,82%
Izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)	147	303	48,51%
Socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)	126	251	50,20%
Međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)	59	106	55,66%
Ostalo	51	88	60,00%
Gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)	46	87	52,87%
Rodna problematika	31	77	40,26%
Naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)	27	39	69,23%
Znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)	27	50	54,00%

Zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)	16	35	45,71%
Općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)	15	33	45,45%
Kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)	15	29	51,72%
Odnosi sa sudom u Haagu (sve vezano za odnose sa sudom u Haagu)	7	11	63,64%
Kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)	4	11	36,36%
Sport (sve vezano za sport)	4	5	80,00%
Vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina	3	6	50,00%
Ostalo: nacionalne manjine	1	1	100,00%
Ostalo: ekologija	1	1	100,00%
Ostalo: manjine	1	1	100,00%
Ostalo: hajka na predstavnike crkve	1	1	100,00%
Ostalo: HSS se jedino bori za manjine	1	1	100,00%
Ostalo: Interliber	1	1	100,00%
Ostalo: nove nasade vinograda i maslina	1	1	100,00%
Ostalo: nula promila	1	1	100,00%
Ostalo: od vrata do vrata posjećivanje stanovnika Vrbana	1	1	100,00%
Ostalo: odlazak mladih u inozemstvo	1	1	100,00%
Ostalo: otkup stanova	1	1	100,00%
Ukupno	986	1901	51,60%

Tablica 8 – tematski sadržaji o kojima su pričale žene

Tema	Frekvencija	Ukupno puta spomenuto	Postotak
Gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)	43	353	12,18%
Unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)	41	393	10,43%
Socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)	32	251	12,75%
Izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)	28	303	9,24%
Rodna problematika	16	77	20,78%

Gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)	14	87	16,09%
Ostalo	12	88	13,64%
Međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)	11	106	10,38%
Općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)	9	33	27,27%
Znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)	8	50	16,00%
Kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)	5	29	17,24%
Zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)	4	35	11,43%
Ostalo: očuvanje okoliša	2	2	100,00%
Naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)	1	1	100,00%
Ostalo: cijelo izlaganje je bilo o nacionalnim manjinama (Rusini konkretno)	1	1	100,00%
Ostalo: medijske afere	1	1	100,00%
Ostalo: mladež, ekologija	1	1	100,00%
Ostalo: nacionalne manjine	1	1	100,00%
Vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina	1	1	100,00%
Ukupno	236	1901	12,35%

Jasno što je statistički i razumljivo zbog brojnosti nastupa teme o kojima su najčešće pričali muškarci su i najučestalije spominjane tematske cjeline. To su dakle kod muškaraca (ali i općenito): unutarnja politika, gospodarstvo, općenito o izborima 2007. i socijalna pitanja.

Ipak, primjetna je razlika da su žene u većoj mjeri (s obzirom na svoju relativnu zastupljenost unutar analiziranog programa) pričale o socijalnoj i rodnoj problematici. S druge strane uvelike su manje pričale o tematici međunarodnih odnosa Republike Hrvatske. Također, o tematici pravosuđa od žena je pretežno pričala bivša ministrica pravosuđa Vesna Škare Ožbolt.

Dakle, općenito gledano možemo reći da su muškarci, u odnosu na svoju relativnu zastupljenost, više pričali o tematici unutarnje politike, gospodarstva, izbornoj problematici, međunarodnim odnosima Republike Hrvatske i posebno o događajima i pojavama iz nedavne prošlosti (Domovinskom ratu i bivšoj Jugoslaviji).

S druge strane, žene su u odnosu na svoju relativnu zastupljenost u većoj mjeri pričale o socijalnim pitanjima i rodnoj problematici.

Kakva je bila situacija s voditeljima, odnosno voditeljicama emisija i priloga prikazati ćemo sljedećim tablicama.

Tablica 9 - tematski sadržaji o kojima su pričali voditelji emisija i priloga

Tema	Frekvencija	Ukupno puta spomenuto	Postotak
Unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)	57	393	14,50%
Izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)	50	303	16,50%
Gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)	48	353	13,60%
Socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)	25	251	9,96%
Međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)	13	106	12,26%
rodna problematika	8	77	10,39%

Gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)	7	87	8,05%
Ostalo	7	88	7,95%
Kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)	4	11	36,36%
Zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)	4	35	11,43%
Općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)	3	33	9,09%
Znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)	3	50	6,00%
Kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)	2	29	6,90%
Naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)	1	39	2,56%
Ostalo: koncept za turizam uvesti	1	1	100,00%
Sport (sve vezano za sport)	1	5	20,00%
Vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina	1	6	16,67%
Ukupno	235	1901	12,30%

Tablica 10 - tematski sadržaji o kojima su pričale voditeljice emisija i priloga

Tema	Frekvencija	Ukupno puta spomenuto	Postotak
Unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)	88	393	22,39%
Izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)	78	303	25,74%
Gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)	72	353	20,40%
Socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)	69	251	27,49%

Rodna problematika	22	77	28,57%
Gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)	20	87	22,99%
Međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)	20	106	18,87%
Ostalo	15	88	17,05%
Znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)	12	50	24,00%
Zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)	11	35	31,43%
Naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)	10	39	25,64%
Kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)	7	29	24,14%
Općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)	6	33	18,18%
Odnosi sa sudom u Haagu (sve vezano za odnose sa sudom u Haagu)	4	106	3,77%
Kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)	3	11	27,27%
Ostalo: nacionalne manjine	2	2	100,00%
Ostalo:biskupima zabranjeno javno govoriti	1	1	100,00%
Ostalo: granica s bosnom spajanja a ne razdvajanja	1	1	100,00%
Ostalo: očuvanje okoliša	1	1	100,00%
Vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina	1	6	16,67%
Ukupno	444	1901	23,18%

Kako vidimo i u slučaju voditelja i voditeljica dogodila se situacija da su voditeljice relativno više pričale o pitanju rodne problematike, a voditelji relativno više o međunarodnim odnosima Republike Hrvatske.

Što se tiče ostale tematske agende ona se manje razlikuje u slučaju voditelja i voditeljica negoli u slučaju situacije da li u emisiji gostuju muškarci ili žene. Razlog tome je vjerojatno da su voditelji već imali scenario emisija pa da i nisu imali previše potrebe za odstupanjem od njega i osmišljavanja vlastite tematike.

Dok s druge strane političari uvijek imaju želju da prilikom svojeg predstavljanja – pa i u emisijama koje imaju unaprijed zadan program – “ubace” neku svoju temu za koju smatraju da će im ići u prilog.

Ipak, kako je nas u ovom izvještaju posebice zanimalo i pitanje rodne problematike sljedećom tablicom ćemo prikazati opis svih situacija koje su naši analitičari svrstali u kategoriju rodne problematike.

Tablica 11 – tematika rodne problematike

Televizija	Emisija ili izvještaj	Datum	Stranka / koalicija	M1	M2	Ž1	Ž2	Davatelji izjave	Kratki opis
HRT1	Izvještaj	8.11.2007.	Zelena lista	-	-	Neva Tolle	Vlasta Toth	ž1	zalaganje za ženska prava
HRT1	Izvještaj	8.11.2007.	Zelena lista	-	-	-	-	ž1	prava gay-lezbo populacije
HRT1	Izvještaj	8.11.2007.	Zelena lista	-	-	-	-	Voditeljica	zalaganje za mješovit model parlamentarnih izbora i jednak udio žena i muškaraca u njoj
HRT1	Izvještaj	8.11.2007.	HSL-S-HSS-ZDS	Dražen Breglec	-	-	-	m1	ženska radna snaga je teže zaposliva
HRT1	Izvještaj	8.11.2007.	HSL-S-HSS-ZDS	-	-	-	-	Voditeljica	jednako zapošljavanje žena
HRT1	Izvještaj	7.11.2007.	Abeceda demokracije	Branko Ozimec	Dario Grančić	-	-	m1	bolji odnos prema radnicama koji je sad los
HRT1	Izvještaj	9.11.2007.	Nezavisna lista	-	-	Žula Rušinović - Sunara	-	voditelj	žena je nezaštićena
HRT1	Izvještaj	9.11.2007.	Nezavisna lista	-	-	-	-	ž1	zaštita osnovnih ljudskih prava i zaštita podčinjenih žena
HRT1	Izvještaj	9.11.2007.	A-HSS	Jasenko Stipac	Marijan Vuković	-	-	m1	obitelji propadaju, materijalno nesigurni, obitelj osuđena na izumiranje, zalazu se zaštititi obitelji, materinstva i mladeži
HRT1	Izvještaj	9.11.2007.	HČSP	Luka Podrug	Florijan Žižić	-	-	Voditeljica	naglašavaju da su ZA obitelj ali protiv istospolnih brakova - članovi tima su 6 muškaraca prosječno 50+ godina od kojih 3 su došli na konf.za novinare obučeni kao zaštitari - kožne jakne ruke prekrivene na prsima iako sjede a jedan čak ima i kaubojski šešir u kombinaciji sa kožnom jaknom (OMG)

HRT1	Izvještaj	10.11.2007.	Zelena lista	Darko Stošić	-	Neva Tolle	-	m1	Ponosimo se time što imamo jednak omjer muškaraca i žena na listi
HRT1	Izvještaj	10.11.2007.	Zelena lista	-	-	-	--	m1	"zalagati se za ravnopravnost kako političku tako i financijsku"
HRT1	Izvještaj	10.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	Damir Pavlek	-	Marija Jelinčić	-	voditelj	Temeljni su ciljevi zaštita žena i ekološka zaštita
HRT1	Izvještaj	10.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	-	-	-	-	m1	žene i zeleni su prirodna koalicija, ulazimo u ljude a ne samo u objekte.
HRT1	Izvještaj	10.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	-	-	-	-	ž1	zalažemo se za veću zastupljenost žena u javnom i privatnom životu te veću zastupljenost na odgovornim položajima, te da žene budu jednako plaćene ako rade isti posao kao njihovi muški kolege. Ne kažemo da smo bolje, ali želimo da smo jednako tretirane i jednako plaćene.
HRT1	Izvještaj	14.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	-	-	Maja Marija Jelinčić	-	voditelj	želimo političku ravnopravnost među spolovima
HRT1	Izvještaj	14.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	-	-	-	-	ž1	žene su posebno pogođene prijevremenim mirovinama
HRT1	Izvještaj	15.11.2007.	HKDS	Ivica Klegović	-	-	-	m1	borit ćemo se za dokućenje starog komunističkog zakona o pobačaju
HRT1	Izvještaj	15.11.2007.	ZS-ASH-HRS-Jadranski socijaldemokrati	Milan Popadić	Aljoša Babić	-	-	m2	zauzimamo se za prava svih seksualnih manjina
HRT1	Izvještaj	15.11.2007.	ZS-ASH-HRS-Jadranski socijaldemokrati	-	-	-	-	m1	LEZBIJKE imaju ista prava na nivou zakona
HRT1	Izvještaj	17.11.2007.	HP-HPP	-	-	Anita Čudina	-	ž1	veće naknade porodiljama, i veće dječje doplatke
HRT1	Izvještaj	18.11.2007.	DSŽ-ZELENI HR	-	-	Vesna Parun	Maja Marija Jelinčić	voditelj	istaknuli su kako pozivaju na spolnu jednakost
HRT1	Izvještaj	19.11.2007.	Nezavisna lista	-	-	Đula Rušinović-Sunara	Đana Fio	ž1	uspostava partnerstva u obitelji, između muškarca i žene, naglasak stavlja se na obitelji

HRT1	Izvještaj	20.11.2007.	Zeleni	Želimir Grbarić	-	-	-	m1	pronatalitetna politika kojom bismo nagradili one roditelje koji imaju više djece, novčano a ujedno na neki način kaznili one koji ih nemaju jer nam treba učinkovita politika da nas za 50 godina ne nestane
HRT1	Izvještaj	21.11.2007.	Zeleni	Aljoša Babić	-	-	-	m1	opet on o zalaganju prava LEZBIJKI i homoseksualaca i svih ostalih seksualnih manjina. Smatramo da borba protiv nasilja na ženama mora biti stavljena na pijedestal u hr društvu.
RTL	emisija	16.11.2007.	HDZ	Damir Polančec	-	-	-	m1	uvođenje porodijskih dopusta do 8 godina djetetova života
RTL	emisija	23.11.2007.	HSP	Daniel Srb	-	-	-	m1	predlažu da se porodiljna naknada koja j bila 1500kn podigne na 10 000 kn
HRT1	Izvještaj	22.11.2007.	DSŽ	-	-	Maja Jelinčić	-	voditeljica	uvelike smo pridonijeli zastupljenosti ženama na ovim izborima
HRT2	Emisija	05.11.2007	DC	-	-	Vesna Škare Ožbolt (predsjednica DC)	-	ž1	naredna tri pitanja odnose na uplitanje Crkve u navedene teme; ž1 ne spominje Crkvu, već daje općenite odgovore: protiv abortusa, ali sa naglašenom potrebom o razvijanju svijesti o tome
HRT2	Emisija	05.11.2007	DC	-	-	-	-	ž1	pitanje homoseksualnosti komentira dajući naglasak kako je sabor riješio njihovo pitanje dajući im pravo na istospolne brakove, ali nikako ne i pravo na usvajanje djece
HRT1	Izvještaj	03.11.2007	Hrvatski demokršćani	Srećko Butorac (nositelj liste)	-	-	-	m1	strogo naglašava da nitko nema pravo prekinuti trudnoću
HRT1	Izvještaj	03.11.2007	Hrvatski demokršćani	-	-	-	-	voditeljica	borba protiv pobačaja; kamera prikazuje dvojcu starijih muškaraca i stariju gospođu koji sjede za stolom stranke

HRT1	Izvještaj	06.11.2007	Abeceda HGSS	Milan Župančić(HGSS)	Vladimir Konečny	-	-	voditelj	ističe kako stranka ima veliki broj žena i mladih na svojoj listi te time dokazuje kako ističu jednakost
HRT1	Izvještaj	06.11.2007	Nezavisna lista Őula Rušinović-Sunara	Davor Živković	-	-	-	m1	valja krenuti od partnerstva u obitelji, a ne stranačkih partnerstva; ističe da je odnos muškaraca i žena treba zasnivati na ravnopravnoj osnovi; obitelj je temelj svega
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	Hrvatska stranka mladih	Mario Lozić	Tomislav Butorac	-	-	voditeljica	zapošljavanje majki; prikazuje se kako predstavnik stranke dijeli program stranke mlađoj majci sa djecom u parku
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	Jedino Hrvatska	Krunoslav Gašparić	-	-	-	m1	zalažu se za demografsku sliku Hrvatske i zaštitu života od začeca, pa do prirodne smrti
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	HKDS-KSU(Koalicija Hrvatske kršćanske stranke i Kršćanske socijalne unije)	Petar Kačunko	Ante Baraba	-	-	voditeljica	vratiti roditeljima sva prava, onima bez posla status majke, odgojiteljice
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	HKDS-KSU(Koalicija Hrvatske kršćanske stranke i Kršćanske socijalne unije)	-	-	-	-	voditeljica	protiv pobačaja i istospolnih brakova
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	HKDS-KSU(Koalicija Hrvatske kršćanske stranke i Kršćanske socijalne unije)	-	-	-	-	m1	"ako ćemo imati istospolne brakove, društvo će biti bolesno"
HRT1	Izvještaj	09.11.2007	HKDS-KSU(Koalicija Hrvatske kršćanske stranke i Kršćanske socijalne unije)	-	-	-	-	voditeljica	pad nataliteta treba spriječiti
HRT1	Izvještaj	10.11.2007	Koalicija DC-Zeleni	Ozren Kučan	Josip Anton Rupnik (predstavnik Zelene stranke)	-	-	m1	"za život od začeca do smrti" govori m1 na bini dok ga kamera prikazuje u krupnom planu
HRT1	Izvještaj	10.11.2007	Koalicija DC-Zeleni	-	-	-	-	m1	protiv istospolnih zajednica u Hrvatskoj jer "to nije prirodno i nenormalno je" kaže
HRT1	Izvještaj	10.11.2007	HSP	Anto Đapić(predsjednik HSP-a))	-	Ruža Tomašić	-	m1	"za život od začeca do smrti" govori m1 na bini dok ga kamera prikazuje u krupnom planu

HRT1	Izvještaj	10.11.2007	HSP	-	-	-	-	m1	stranku predstavljaju ž1 i jedan muškarac, a na skupu su uglavnom žene sa djecom; protiv istospolnih zajednica u Hrvatskoj jer "to nije prirodno i nenormalno je" kaže
HRT1	Izvještaj	11.11.2007	Nezavisna lista Đula Rušinović-Sunara	-	-	Đula Rušinović-Sunara	-	m1	na pitanje o legalizaciji homoseksualnih brakova odgovara brzo i jasno "ne"; potom na pitanje o legalizaciji abortusa odgovara da su oni i protiv toga
HRT1	Izvještaj	11.11.2007	HSP	-	-	-	-	voditelj	ovo je nezavisna lista u kojoj su žene potpuno ravnopravne sa muškim kolegama; na ovoj je listi 7 žena s čime se htjelo pokazati kako nije istina da žene nisu zainteresirane za politiku i ž1 naglašava kako u našem društvu postoji nejednakost
HRT1	Izvještaj	11.11.2007	HSP	-	-	-	-	ž1	oni ne traže nikakvu dominaciju žene, već partnerstvo u društvu jer ako ih ima 50% neka ih onda u tom postotku ima svugdje
HRT1	Izvještaj	11.11.2007	HSP	-	-	-	-	voditelj	traže isticanje interesa majke
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	DLS (dalmatinska liberalna stranka)	Ante Tešija(predsjednik stranke)	Željko Šalov	-	-	m1	za demografsku bolju sliku i "zaštitu ljudskog života od začeca do prirodne smrti"
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	Nezavisna lista Borisa Mikšića	Predrag Mrvić	Boris Mikšić	-	-	voditeljica	žele pojačati odnos prema obitelji, posebno djeci i majkama
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	Koalicija HSS-HSLS-ZS-ZDS	Stipan Matoš	Dubravko Šmigmator	-	-	voditeljica	zalažu se za veću zaštitu žena
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	Zeleni Hrvatske	Lovro Rumora	-	Dalma Luketin	-	voditeljica	poticanje veće zaposlenosti žena
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	HSP	-	-	-	-	voditeljica	zalažu se za ravnopravnost i obnovu društva
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	HSP	-	-	-	-	voditeljica	teški radni uvjeti pogotovo za žensku radnu snagu

HRT1	Izvještaj	14.11.2007	HSP	-	-	-	-	ž1	ne žele povećanje radnog vijeka za žene
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	HSP	-	-	-	-	ž2	za rad nedjeljom zahtijevaju da nema presinga nad mladim ili samohranim majkama
HRT1	Izvještaj	14.11.2007	HČSP (Hrvatska čista stranka prava)	Luka Podrug	-	-	-	m1	zalažu se za prava žena
HRT1	Izvještaj	15.11.2007	Abeceda HGSS	Milan Župančić	Stjepan Vujanić	-	-	ž1	zalažu se za jednakost muškaraca i žena, pa ž1 ističe kako je upravo u tom trenutku situacija za stolom takva da su muškarci u manjini
HRT1	Izvještaj	15.11.2007	HSP	-	-	-	-	ž1	bez obzira na je ravnopravnost spolova navedena u Ustavu ipak stranke nisu ispoštovale niti minimum
-HRT1	Izvještaj	15.11.2007	SDSS	Milorad Pupovac (kandidat za zastupnika nacionalnih manjina)	-	-	-	voditeljica	za partnerske odnose u društvu
HRT1	Izvještaj	15.11.2007	HDZ	Ivo Sanader (predsjednik HDZ-a)	-	-	-	m1	za zaštitu života od začecja do smrti
HRT1	Izvještaj	15.11.2007	Nezavisna lista Slaven Letica	Slaven Letica	-	Ana Bonetti	-	voditeljica	za zaštitu života od začecja do smrti
HRT1	Izvještaj	15.11.2007	Nezavisna lista Slaven Letica	-	-	-	-	m2	nisu za istospolne brakove jer razaraju obitelji
HRT1	Izvještaj	16.11.2007	ZSH (Zajednica Srba u Hrvatskoj)	Veljko Ćakula (kandidat za zastupnika nacionalnih manjina)	-	-	-	voditeljica	za veću zaštitu žena u hrvatskom društvu
HRT1	Izvještaj	16.11.2007	HKDS-KSU (Koalicija Hrvatske kršćanske stranke i Kršćanske socijalne unije)	Ante Baraba	-	-	-	ž1	naglašavaju da su one prvenstveno majke te da sve za što se zalažu Zeleni je sigurno ono što svaka majka želi za svoju djecu

HRT1	Izvještaj	23.11.2007	PPS(Partija podunavskih Srba)	Radivoj - Rade Leskovac (kandidat za zastupnika nacionalnih manjina)	-	-	-	m1	Romima trebaju najosnovnije stvari kako bi mame mogle brinuti o svojoj djeci
HRT1	Izvještaj	23.11.2007	DC - Zeleni	Vladimir Novotny	-	Vesna Škare Ožbolt	-	m1	zalagat će se za ravnopravnost žena
HRT1	Izvještaj	23.11.2007	Nezavisna lista Slaven Letica	Slaven Letica	-	-	-	voditeljica	zalagat će se za prava žena koje su danas potplaćeno moderno roblje
HRT1	Izvještaj	23.11.2007	Hrvatska radnička stranka	Davor Hrastović	-	-	-	voditelj	Posebna problematika bit će posvećena demografskoj slici, te će financijski potpomagati sve roditelje i majke
HRT1	Izvještaj	23.11.2007	Lista za Rijeku	Danko Švorinić	Lucio Slama (kandidat za zastupnika nacionalnih manjina)	-	-	voditeljica	žene postaju još veće ropkinje strahovlade
HRT1	Izvještaj	23.11.2007	SDSS(Samostalna demokratska srpska stranka)	Milorad Pupovac (kandidat za zastupnika nacionalnih manjina)	Mirko Rašković	-	-	voditeljica	nezaposlenih žena je 63%
HRT1	Izvještaj	08.11.2007	HSLŠ-HSS-ZDS	Ivan Čehok (nositelj liste u 3.izornoj jedinici)	-	-	-	m1	bolji odnos prema radnicima, a posebno radnicama
HRT1	Izvještaj	08.11.2007	Jedino Hrvatska	Ivan Vekić	-	-	-	ž1	partnerstvo u obitelji i svim segmentima društva
HRT1	Izvještaj	13.11.2007	Slavonskaravnica	Slavko Vukšić	Nenad Kapraljević	-	-	voditeljica	stranka ima 66% žena
HRT1	Izvještaj	18.11.2007	Nezavisna lista Drage Krpine	Ante Birin	Drago Krpina	-	-	m1	poticaj ženama za demografsku sliku; 10 000 kn za svako rođeno dijete, a ženama koje su u radnom odnosu kao da rade; one žene koje ne rade dobiti će 2 000 kn radi pokrivanja troškova djeteta

HRT1	Izveštaj	18.11.2007	Nezavisna lista - Antun Laslo	Antun Laslo	-	-	-	voditeljica	na listi ravnopravno zastupljena oba spola
------	----------	------------	----------------------------------	-------------	---	---	---	-------------	---

Za početak odmah na prvi pogled “upada u oči” da se “veće” stranke, a tu prvenstveno mislimo na HDZ i SDP nisu pretjerano doticale pitanja vezanih uz rodnu problematiku.

Pitanje rodne problematike u kampanji za parlamentarne izbore 2007. godine možemo podijeliti u tri dijela:

- 1) na pitanje općih ljudskih prava (pa je tu pitanje ženskog zapošljavanja, visine plaća itd.)
- 2) na pitanja vezana uz porodične naknade, majčinstvo, općenito natalitet i na pitanje pobačaja
- 3) na pitanje istospolnih odnosa

Oko prvog pitanja i prava žena na jednake radne uvjete i sličnu tematiku prvenstveno su se zalagale, kao što se može vidjeti iz tablice, stranke povezane s “zelenom” orijentacijom. Oni se zalažu za zapošljavanje žena, za jednaku političku zastupljenost te za općenitu spolnu jednakost. Općenito su ove stranke iz kruga “zelenih” veliki naglasak u svojim programima stavile na pitanje rodne problematike.

Drugi skup stranaka koje su isticale rodnu problematiku su stranke koje možemo po nekoj ustaljenoj shemi svrstati među hrvatsku “desnicu”. Tu su prvenstveno HSP i stranke s katoličkim predznakom. Ove stranke su jaki naglasak stavljale na majčinstvo, na povećanje nataliteta, na zabranu pobačaja te na izrugivanje istospolnih odnosa.

Dakle, što se tiče rodne problematike u ovoj izbornoj kampanji možemo reći sljedeće.

Kao prvo zastupljenost tematike rodne problematike bila je prilično velika te je među svim tematskim sadržajima “zauzela” sedmo mjesto. Ipak, o problemima roda govorile su pretežno osobe s margine političkog života Hrvatske (zeleni,

hrvatska desnica te samostalni kandidati). Velike i važnije stranke nisu preveliku pažnju posvetile ovoj problematici.

Neovisno o tome, rasprava o rodnoj problematici svela se u okvire “ženskog pitanja” i uvijek provokativna pitanja pobačaja i prava homoseksualaca.

S druge strane, druga opcija je ženu pretežno svela samo u okvire majčinstva, nataliteta i stroge zabrane pobačaja kao da je riječ o strojevima za rađanje i produženje društva.

Ozbiljne rasprave, i što je još važnije, “ozbiljnih” političkih aktera (npr. HDZ-a, SDP-a, HNS-a, HSS-a itd.) što se tiče pitanja rodne problematike nije bilo. Ove stranke su pretežno svoju kampanju usmjerile na “velika” gospodarsko-socijalna pitanja te na pitanja unutarnje i vanjske politike.

Pitanja vezana za problematiku vezanu uz muškarce nisu spomenuta.

Osim ovih eksplicitnih poruka pratili smo i da li su tijekom kampanje biračima “slane” i određene implicitne poruke koje bi se ticale pitanja rodne problematike – kao primjerice agresivniji nastupi prema ženama, kadriranje kamere na određene dijelove tijela, postavljanje određenih pitanja samo jednom spolu i slično.

Nakon analize prikupljenog materijala možemo zaključiti da nismo primijetili situacije za koje bi mogli nesumnjivo tvrditi da se radi o bilo kakvom obliku diskriminacije bazirane na spolu političara ili političarke.

5. SAŽETAK

- U vremenu između 3. i 24. studenog ukupno smo zabilježili 423 jedinice analize – emisija ili priloga o predizbornim skupovima političkih stranaka ili neovisnih političara.
- Od toga broja čak njih 401 ili 94 posto emitirano je unutar prvog programa Hrvatske televizije. Razlog tome je taj što su RTL televizija i Nova TV odustale od praćenja predizbornih skupova političkih stranaka.
- Tih 423 emisija ili priloga vodilo je ukupno 168 voditelja i 240 voditeljica. 15 emisija nije imalo voditelja ili voditeljicu emisije. To su pretežno emisije u trajanju od pet minuta emitirane u programu RTL televizije i Nove TV gdje su gosti (pripadnici političkih stranaka) sami sjedili u studiju te iznosili svoj program.
- U tih 423 emisija ukupno je gostovalo 590 gostiju. Od toga broja njih 494 ili čak 94 posto bili su muškarci. Žena sve ukupno je bilo 96 ili samo 16 posto.
- Glavne tematike parlamentarnih izbora bile su – već uobičajeno gotovo za svake izbore – unutarnja politika, gospodarska pitanja, pitanja vezana uz tekuće izbore 2007. godine te socijalna pitanja.
- Rodna problematika bila je često spominjana tijekom predizborne kampanje te je kao takva «zauzela» sedmo mjesto po učestalosti spominjanja unutar svih tematskih sadržaja.
- Gosti i voditelj emisija i priloga ukupno su «dali» 1901 tematskih izjava. Od toga broja muškarci su «dali» 986, žene 236, voditelji 235, a voditeljice 444 izjava. Važno je naglasiti da smo mjerili samo frekvenciju pojavnosti pojedine tematike, ali ne i dužinu trajanja. Tako da ne možemo reći koliko su pojedini spolovi, odnosno voditelji emisija i priloga, vremena posvetili pojedinom tematskom sadržaju. Također, situacija da je pojedini spol učestalije «preskakao s teme na temu» također bi doprinijela konačnoj sumi učestalosti spominjanja pojedinog tematskog sadržaja specificiranog prema spolu ili funkciji davatelja izjave.
- Svejedno, možemo reći da su muškarci pretežno pričali o unutarnjoj politici, gospodarskim problemima i o samim izborima 2007. godine. Muškarci u odnosu na žene iskaču isticanjem tematskog sadržaja kojeg smo označili pojmom «međunarodni odnosi Republike Hrvatske» te tematskim sadržajem

koje smo nazvali «naglašavanje događaja i pojava iz nedavne prošlosti (Domovinski rat i vrijeme bivše Jugoslavije).

- S druge strane, žene su u odnosu na svoju relativnu zastupljenost u manjoj mjeri pričale o unutarnjoj politici i gospodarskoj problematici. Pogotovo je naglasak da su žene znatno manje pričale o međunarodnim odnosima Republike Hrvatske. Nasuprot tom žene su u odnosu na svoju relativnu zastupljenost češće od muškaraca pričale o pitanjima socijalne i rodne problematike.
- U izjavama između voditelja i voditeljica emisija i priloga nismo zabilježili značajniju razliku u isticanju pojedine tematike kao što je to bilo u slučaju gostiju emisija i priloga.
- Što se tiče same rodne problematike možemo reći da su, neovisno o njezinoj relativno visokoj zastupljenosti unutar ukupne tematske agende parlamentarnih izbora, pretežno govorile osobe s margine hrvatskog političkog života. Vodeće hrvatske političke stranke – a tu prvenstveno mislimo na HDZ, SDP, HNS i HSS – nisu gotovo nikakvu pažnju posvetili pitanjima rodne problematike. Ove stranke su svoju kampanju pretežno usmjerile na «važnija» unutarnja i vanjska politička pitanja, na gospodarsku tematiku te na socijalnu problematiku.
- O rodnoj problematici pretežno su govorile dvije «struje». Jednu «struju» možemo označiti kao stranke okupljene oko «zelenih» koji su se pretežno zalagale za prava žena na rad, na jednaku visinu plaće te na općenitu ravnopravnost spolova.
- S druge strane, tzv. hrvatsku desnicu – okupljenu oko HSP-a i stranka s katoličkim predznakom – možemo označiti kao drugu «struju» koja je veću pažnju posvetile pitanjima rodne problematike. Ove stranke su prvenstveno naglašavale ulogu žene kao majke i potrebu za povećanjem nataliteta. Također, ove stranke su se snažno založile za zabranu pobačaja te problematiku homoseksualnosti. Drugim pitanjima iz područja rodne problematike ove stranke nisu posvećivale preveliku pažnju.
- Problemi s kojima se susreću muškarci nisu niti jednom spomenuti tijekom predizborne kampanje.
- Nismo primijetili situacije u kojima bi se na implicitan način osobe diskriminirale po pitanju svoga spola (pitanja upućena samo jednom spolu, agresivniji nastup prema pojedinom spolu, kadriranje kamere pojedinih dijelova tijela i slično)

Ukratko kao dva glavna zaključka ovog istraživanja možemo navesti sljedeće:

- 1) Muškarci tijekom ove izborne kampanje značajno su bili više zastupljeni od žena. Ovo ne vrijedi jedino u slučaju voditeljskih funkcija unutar emisija i priloga jer je bilo više voditeljica negoli voditelja emisija i priloga.
- 2) Što se tiče rodne problematike, premda je bila prilično zastupljena, ne možemo reći da su o njoj govorili glavni akteri hrvatske političke scene. O njoj su pretežno govorili političari s margine političkog života hrvatskog društva (stranke «zelenih» te hrvatska «desnica»). Jedni su naglašavali radna prava žene te potrebu za opću ravnopravnost, dok su drugi prvenstveno naglašavali ulogu žene kao majke te naglašavali potrebu za zabranom pobačaja. Obje strane su jedan dio svojih izlaganja posvetile i problematici homoseksualnosti – jasno, sa suprotnim mišljenjima po tom pitanju.

PRILOZI

ANALITIČKA MATRICA

1) Općeniti podaci o emisiji:

- televizija
- datum
- početak emitiranja
- stranka (neovisni političar) koja / koji se predstavlja
- broj sudionika u emisiji
- muškaraca
- žena
- voditelj – muškarac ili žena
- Za svakoga muškarca se da kod (m1, m2, m3 i za svaku ženu isto ž1, ž2, ž3 te se napiše tko je tko – ime i prezime)

2) Samo za muškarce

- Tko je davatelj izjave (m1, m2, m3 itd.) – voditelj se ne navodi kao muškarac nego kao voditelj
- Tematika izjave
  - gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)
  - socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)
  - rodna problematika
  - kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)
  - znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)
  - sport (sve vezano za sport)
  - međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)
  - odnosi sa sudom u Haagu (sve vezano za odnose sa sudom u Haagu)
  - unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)

- naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)
  - kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)
  - gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)
  - općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)
  - zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)
  - izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)
  - vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina
  - ostalo: _____
- Kvalitativni opis specifične situacije
- za svaku situaciju napisati najzanimljivije podatke promatrane sa stajališta rodne problematike.

3) Samo za žene

- Tko je davatelj izjave (ž1, ž2, ž3 itd.) – voditeljica se ne navodi kao žena nego kao voditeljica
  - Tematika izjave
- gospodarska pitanja (porezi, rast BDP-a, strane investicije, izgradnja objekata, uvoz-izvoz itd.)
  - socijalna pitanja (visina plaća i penzija, invalidi, branitelji, nezaposlenost (porast zaposlenosti itd.)
  - rodna problematika
  - kultura i umjetnost (sve vezano za kulturno-umjetničke aktivnosti)
  - znanost i obrazovanje (sve vezano za znanost i sve oblike obrazovanja)
  - sport (sve vezano za sport)
  - međunarodni odnosi RH (svi međunarodni odnosi RH, osim odnosa sa sudom u Haagu)
  - odnosi sa sudom u Haagu (sve vezano za odnose sa sudom u Haagu)

- unutarnja politika (organizacija političkog sustava RH)
  - naglašavanje događaja i pojava iz prošlosti (vrijeme bivše Jugoslavije, Domovinski rat itd.)
  - kriminal i sigurnost građana (crna kronika, općenita sigurnost građana, porast narkomanije, delikvencije itd.)
  - gospodarski kriminal, korupcija (sve vezano za gospodarski kriminal, uključujući i nepravilnosti u privatizaciji, nepotizam itd.)
  - općenito pravosuđe (reforma pravosuđa i problemi u pravosuđu)
  - zdravstvo - zdravstvena zaštita (sve vezano uz zdravstveni sustav RH – prava pacijenata, promjena pravila, gradnja zdravstvenih objekata itd.)
  - izbori 2007. (sve vezano uz tekuće izbore 2007.)
  - vrijeđanja drugih kandidata na temelju njihovih fizičkih ili psihičkih osobina
  - ostalo: _____
- Kvalitativni opis specifične situacije
- za svaku situaciju napisati najzanimljivije podatke promatrane sa stajališta rodne problematike.